

Ресурсно-аналітичний центр
"Суспільство і довкілля"

БЛІЦ ІНТЕРВ'Ю З ДИРЕКТИВОЮ

ДИРЕКТИВА РАДИ 2010/18/ЄС

про впровадження переглянутої Рамкової угоди щодо батьківської відпустки

Доброго дня. Продовжуємо знайомство з директивами Європейського Союзу, щодо яких Україна зобов'язалася наблизити національне законодавство у [соціальній та трудовій сфері](#). Сьогодні у нас нетипова ситуація — згідно з Додатком XL до Угоди про асоціацію Україна зобов'язалася впровадити Директиву 96/34/ЄС від 3 червня 1996 р. про Рамкову угоду щодо батьківської відпустки, укладеної UNICE, CEEP і ETUC. Проте на час укладення Угоди про асоціацію ця директива уже була скасована Директивою 2010/18/ЄС. Уряд України в подальшому, ухваливши плани імплементації як Угоди про асоціацію, так і конкретних директив, передбачив заходи стосовно впровадження вимог чинної в ЄС Директиви 2010/18/ЄС. Зрештою, й сама директива вказує на те, що з 8 березня 2012 р. (дата скасування директиви) будь-які посилання на Директиву 96/34/ЄС тлумачаться як посилання на Директиву 2010/18/ЄС.

Тому гостю Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля» є **Директива 2010/18/ЄС про впровадження переглянутої Рамкової угоди щодо батьківської відпустки, укладена BUSINESSSEUROPE, UEAPME, CEEP і ETUC, та скасування Директиви 96/34/ЄС, ухвалена Радою 8 березня 2010 року.**

Баланс трудового, особистого та сімейного життя працюючих батьків — шлях до рівності чоловіків і жінок на ринку праці

— Вітаю! Сьогоднішня зустріч є унікальною, адже, твоє ухвалення є яскравим прикладом здійснення соціального діалогу на рівні ЄС.

— Статті 153 і 155 Договору про функціонування Європейського Союзу встановлюють спеціальну процедуру ухвалення директив на спільне звернення соціальних партнерів. Результатом соціального діалогу на рівні ЄС може бути укладення угоди, яка на спільний запит її сторін впроваджується Радою. Так трапилося й у моєму випадку — спершу, 18 червня 2009 р., основні міжгалузеві організації соціальних партнерів підписали Рамкову угоду про батьківську відпустку, а на їх спільну вимогу 8 березня 2010 р. Рада ухвалила директиву про впровадження цієї угоди в ЄС.

— Отже, ти присвячена регулюванню батьківської відпустки. Що то за відпустка і, як у нас кажуть, з чим її їдять?

— Насамперед хочу звернути увагу на мету мого ухвалення — це покращення узгодженості трудового, особистого і сімейного життя працюючих батьків та рівності чоловіків і жінок щодо можливостей на ринку праці і рівного ставлення на роботі в ЄС. Мова йде про те, що чоловіки і жінки в однаковій мірі повинні залучатися до виконання сімейних зобов'язань, як і рівно реалізовувати себе на ринку праці. Тому право на батьківську відпустку мають усі працівники — і чоловіки, і жінки — незалежно від виду трудових договорів, у т. ч. ті,

які працюють на умовах неповної зайнятості, строкового трудового договору, тимчасові працівники.

Батьківська відпустка є одним із видів відпусток, що надаються для здійснення догляду за дитиною. Вона призначається на підставі народження чи усиновлення дитини і може бути використана до досягнення нею восьмирічного віку. Тривалість відпустки не може бути меншою чотирьох місяців і, як правило, право на відпустку є індивідуальним та не може передаватися. Для забезпечення рівності у використанні відпустки обома батьками один місяць з чотирьох не може передаватися ні чоловіком, ні жінкою. Це, так звана, «непередавана» частина відпустки, що повинна бути використана кожним із батьків.

Я встановлюю мінімальні вимоги щодо надання відпустки, а конкретні умови її одержання держави визначають самостійно у законодавстві, колективних угодах. Держави можуть встановити і більш пільгові умови одержання відпустки у порівнянні до моїх вимог.

— **Цікаво. Які ще мінімальні вимоги ти встановлюєш?**

— Окрім умов реалізації права на батьківську відпустку, я передбачаю й інші питання, спрямовані на захист інтересів як працівників, так і роботодавців. Це заборона звільнення з роботи чи будь-якого іншого менш сприятливого ставлення до працівника у зв'язку з батьківською відпусткою. Як і право працівника повернутися після відпустки на ту ж саму роботу, або, якщо це неможливо, то на еквівалентну або аналогічну роботу. При поверненні на роботу з відпустки працівники мають право на зміну тривалості робочого часу чи режиму робочого часу у зв'язку з виконанням сімейних обов'язків.

Я враховую інтереси як працівників, так і роботодавців. Зокрема, держави повинні встановити період, протягом якого працівник повідомляє роботодавця про його бажання використати батьківську відпустку, зазначивши її початок і завершення. Держави можуть визначити обставини, пов'язані з діяльністю підприємства, за яких роботодавець може відкласти надання відпустки.

Окрім того, для сімейних працівників встановлено право на вільний від роботи час у зв'язку з невідкладними сімейними обставинами (наприклад, у разі хвороби, нещасного випадку), за яких існує необхідність безпосереднього виконання працівником сімейних обов'язків.

Звільнення працівника у зв'язку з реалізацією права на батьківську відпустку заборонене

— **Зрозуміло. Як плануєш працювати в Україні?**

— Згідно із п. 405 [Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію](#) до серпня 2017 року необхідно розробити, прийняти та впровадити нормативно-правові акти з метою впровадження моїх положень в Україні.

[План моєї імплементації](#) передбачає ухвалення змін до законів, які б усували дискримінацію в частині надання відпустки для догляду за дитиною у разі усиновлення дитини, старшої трьох років, та її тривалості; встановлення скороченого та неповного робочого дня/тижня для батьків (як жінок, так і чоловіків), які вийшли з батьківської відпустки. Проте внесення змін у законодавство щодо запровадження частини батьківської відпустки, яка має бути використана кожним з батьків, — відсутнє. А такі є обов'язковими, оскільки спрямовані на рівність чоловіків і жінок.

— **Ти хоч і прийнята в ЄС, але бачу з українською у тебе все ОК?**

— Я багатомовна директива. Також я розмовляю [українською](#) мовою.

— **Дякую за зустріч. Раді побачити твою роботу і в повсякденному житті України. Успіхів!**

